

የሕዝብና የቤት ቆጠራ አሁን ለምን?

የሕዝብ ቆጠራ ለሚዛናዊ የህብት ሥርጭትና ክፍፍል ሚዛን ለጠበቀ የተፋጠነ የኢኮኖሚ ዕድገት እና ዕድገቱን በታቀደና በተቀናጀ መንገድ ለመምራት እጅግ አስፈላጊ መሆኑ አጠያያቂ አይደለም። የሕዝብ ቆጠራው ለተፈላጊው ግልጋሎት የሚውለው ግን ቆጠራውን የሚመራውና የሚቆጣጠረው መንግሥታዊ ተቁዋም በምላተ ሕዝቡ ታማኒና ቅብል ሲሆን፤ ፖለቲካው ከአካባቢያዊነት ከዘር፤ ከሃይማኖት እና ከጎሳ ሆኖ ውጤቱን ሁሉም አምኖ ሲቀበለው እንደሆነ ይታመናል። እንደ አገራችን ኢትዮጵያ የብዙ ነገድና ጎሳዎች በሆኑ አገሮች ፣ በተለይም ለበርካታ ዓመታት ከአንድነትና ከብርካት በተቃራኒው ልዩነት ሆነ ተብሎ በተራገባባት፤ የነገድ የፖለቲካ ድርጅቶች እንደ አሸን በፈሉባት ኢትዮጵያ፤ የሕዝብ ቆጠራው በትክክል ይካሄዳል ፣ ውጤቱንም አብዛኛው ሕዝብ ይቀበላል ለማለት ያስችግራል። በአሁኑ ጊዜ ቆጠራውን አስቸጋሪና ኢታማኒ የሚያደርገውም ለዘመናት በፀረ ኢትዮጵያና በፀረ ዐማራነት የተደራጁ የነገድ ድርጅቶች የፈለጉትን ለመሆን በመራጩ ሕዝብ ላይ የሚነኩት ፕሮፖጋንዳና የሚያሰራጩት መልዕክት የቆጠራው ውጤት እነርሱን ጠቅም ወደሆነ አቅጣጫ ሊመሩት የመቻላቸው ሁኔታ በግልጽ የሚታይ ስለሆነ ነው። ዛሬ በአገሪቱ ውስጥ ያሉ የዘር ድርጅቶች ከመንግሥት አቻ የሚያደርጋቸው የመገናኛ ብዙኃን የገነቡ ከመሆኑም በላይ ፣ ከማናቸው በላይ በብርሃን ፍጥነት በእያንዳንዱ መራጭ እጅ የሚገባው የማኅበራዊ ሚዲያ በቆጠራው ውጤት ላይ የሚያሳድረው ተጽዕኖ ቀላል ነው የሚባል አይደለም። የአገራችን ፖለቲካ የተቃዋሚ አንዱን ደፍቆ የራስን የበላይነት በማንገሥና ሌሎችን በማግለል ላይ ያነጣጠረ ከመሆኑም በላይ ፣ አጠቃላይ ቅኝቱ የመሬትና የሌሎች የተፈጥሮ ኃብቶችን ሽሚያና ነጠቃ ላይ ያተኮረ ስለሆነ ፣ የሕዝብ ቆጠራው ለታለመለት መልካም ተግባር ከመቀል ይልቅ ለብጥብጥና መሰል ተፈላጊ ላልሆኑ ድጊቶች እንዳያጋልጠን ብርቱ ጥንቃቄ ሊወሰድበት ይገባል። ለዚህ አባባላችን መነሻ የሆነንም ባለፉት 27 ዓመታት በዐማራው ነገድ ላይ የተፈጸመው የዘር ማጥፋትና የዘር ማጽዳት ወንጀል ፣ መፈናቀል ፣ መሰረድና መዋረድ ዓለም የመሠከረለት በመሆኑ ነው። ይህም ብቻ አይደለም ። በሰማሊና በአሮሞ ነገዶች መካከል የታየው መፈናቀልና መሰረድ በወላይታና በሲዳማ ፣ በቀቤና እና በጉራጌ ነገዶች መካከል የተፈጸመው አስቃቂ ዕልቂት ፣ በጠለምት ፣ ራያ ፣ ወልቃይት ፣ ጠገዴ ሕዝብ ላይ የተፈጸመው ዘግናኝ የዘርና የማኅበራዊ ጥቃት ሥጋቻችን መሬት የያዘ መሆኑ ማሳያችን ነው።

በአገራችን ታሪክ የሕዝብና የቤት ቆጠራ ሦስት ጊዜ መደረገ ይታወቃል። የመጀመሪያው በ1976ዓም እንደነበር እናስታውሳለን። ይህ የኢትዮጵያ “አብዮታውያን” ቡድኖች ለሥልጣን ሲሉ ባካሄዱት ግብግብ ወታደራዊ ደርግ የበላይነቱን የያዘበትና አይበገሬ የመሰለበት ወቅት ስለነበር፤ አገሪቱን በእቅድ ኢኮኖሚ ለመምራት እንዲያስችለው በወቅቱ በነበሩ ዐማራ ጠል አብዮታውያን አቀናባሪነት የተደረገና የዐማራን ቁጥር ከነበረው ዕውነታ ዝቅ በሚያደርግ መልኩ ውጤቱ መጠናቀቁ ይታወቃል። በዚህ ቆጠራ የተለያዩ የቁጥር ጨቃቃዎች ተሠርተው ዐማራው በአሮሞው ይበልጣል የተባለው በ342 000 ገደማ ነበር። ሁለተኛው የሕዝብ ቆጠራ የተደረገው በ1987 እና በ1999ዓም ነበር። በነዚህ ቆጠራዎች ወቅት የሥልጣኑ ባለቤት የትግራይ ሕዝብ ነፃአውጪ (ሕወሓት) ስለነበር ዐማራው በጥቂት መቶ ሽዎች ሳይሆን በሚሊዮኖች በአሮሞው እንደሚበለጥ የሚያሳይ ከዕውነት የራቀ ውጤት ይፋ አደረገ። ከሁሉም በላይ ሦስተኛው ቆጠራ በተቀነባበረ ሁኔታ የዐማራው ቁጥር ከሁለተኛው ቆጠራ ተነስቶ ሊደርስ ይችልበታል ተብሎ ከሚጠበቀው ቁጥር 2 ሚሊዮን አራት መቶ ሺ የቀነሰ እንደሆነ ተገለጸ። የዐማራው ቁጥር በዚህ መጠን ያህል የቀነሰው ሆነ ተብለው በተሠሩ የቁጥር ጨቃቃዎች ብቻ ሳይሆን፤ በዐማራው ላይ በተከፈተው የዘር ጥቃት በመገደል ፣ እንዳይቀላቀሉ በመደረጉና በገፍ በመፈናቀሉ እንደሆነ የተለያዩ መረጃዎች ያሳያሉ። ይህም ዐማራውን ሆነ ተብሎ በሁለተኛው መልኩ አናሳ ፣ ተዋራጅ ፣ ተጠቂና ዝቅተኛ ለማድረግ የተሠራ እንደሆነ በዐማራው ላይ የተነዘው ፕሮፖጋንዳና የወጣው ዕቅድ በግልጽ ያሳያል። የፖለቲካ ሥርዓቱ መሣሪያ የሆነው በዘር ላይ የተመሠረተው ሕገ መንግሥት ሳይሻሻል ወይም ሳይለወጥ በሕገመንግሥቱ መሠረት የተቁዋቁሙት ተቁዋሞች መሻሻል ሳይደረግባቸው ፣ በመንግሥታዊ ተቁዋሞችና በባለሥልጣኖቹ አመራረጥና አመዳደብ ሕዝቡ አመኔታውን ሳይሰጥ የሕዝብ ቆጠራ ለማድረግ መዘጋጀት ከጥቅሙ ጉዳቱ የሚያመዘን እንደሆነ መናገር ነቢይነትን አይጠይቅም።

ባለፉት 27 ዓመታት ዐማራው ለትምህርት ለጤና ለመንገድ ለኃይል ግንባታ ለጥናትና ምርምር ወዘተ ሊያውል የሚችለውን በጄት እንዲያጣ ካደረጉት ምክንያቶች አንዱ የተፈጸመበት የዘር አልቂትና መፈናቀል በተጨማሪ፤ በሁለቱ ተከታታይ ምርጫዎች በተፈጸመበት የዘር ልቂት ምክንያት የታየው የቁጥር ቅነሳ መሆኑ ግልጽ ነው። ይህን ዐማራው ለከፋ ድህነትና ርሃብ ተጋላጭ እንዳደረገው በግልጽ ይሰተዋላል። ይህም ዐማራውን ሆነ ተብሎ ከሚደረግበት የቁጥር ቅነሳ በተጨማሪ በድህነትና በበሽታ ተጠቂ እንዲሆን በማድረግ በተራዘመና በረቀቀ መንገድ የዘር ማጥፋት ወንጀል ስለባ እንዲሆን የተደረገ የፀረ ዐማራ እንቅስቃሴ አንዱ ፈርጅ እንደሆነ እንረዳለን።

ጠቅላይ ሚኒስትር ዶር ዐብይ ሥልጣን ከያዙበት ጊዜ ወዲህ በይፋ የሚነገረውና ዓለም ያደነቀው አባባል (narrative) ; እኒህ ወጣት መሪ ለፍትህ፤ ለእውነተኛ የዜጎች እኩልነት፤ ለሰላምና ለእርጋታ፤ ለዘላቂና ፍትሃዊ እድገት የቆሙኩ ነኝ ብለው የኢትዮጵያዊነትን መንፈስ በማስተጋባታቸው እንደሆነ ግልጽ ነው። ዓለም የቸራቸው አድናቆት ቀጣይ የሚሆነው ግን ; በኢትዮጵያ የሚደረገው ይህ አራተኛው የሕዝብ ቆጠራ በተመቻቸና በተረጋጋ ማኅበራዊና ፖለቲካዊ ከባቢ; ታማኝነት ባላቸው የምርጫ አስፈጻሚ አካላት ; ታማኝነት ባላቸው ጋዜጠኞች የየላቱን ሁኔታ ለሕዝብ ጆሮ ሲደርሱ ; ከሁሉም በላይ ለሐቅ የቆሙ ምርጫ ታዛቢዎች ምርጫውን ሲታዘቡና ሁሉም የድርሻው ባለቤት መሆን ሲችሉ ነው። ከሁሉም በላይ የዐማራው ሕዝብና ሌሎች ታዛቢዎች ባለፉት የሕዝብ ቆጠራዎች በግልጽ የደረሱበት አይታወቅም ተብለው በፓላማ ሪፖርት የቀረበባቸው የዐማ ነገድ አባላት የት እንደገቡና ወይም የት እንደደረሱ እውነቱን የዶር ዐብይ አመራር ሲያሳውቅ ነው። የተለያዩ ጥናቶች እንዳረጋገጡት ከአምስት ሚሊዮን (5,000,000) በላይ ዐማራ ጠፍቶታል። ይህ ከፍተኛ ቁጥር የዐማራ ሕዝብ ለምን ጎልውናው እንደጠፋ መታወቅ አለበት እንላለን።

ባለፉ ቆጠራዎች ሆን ተብለው የተሠሩ የቁጥር ጨዋታዎች ሳይስተካከሉ የማንነት ፖለቲካው ሳይሰክን ፀረ ዐማራ የሆኑ አነጻጽ የጡት ወይም የጉዲፍቻ ልጆቹ እጅ ረጅም ከመሆን አልፈው በአገሪቱ ፖለቲካ የውሃኝነት ቦታ በያዙበት ጊዜ ውስጥ; ሕውሐት የፖለቲካ የበላይነቱን ተነጠኩ ብሎ ከትግራይ ሕዝብ እምብርት ውስጥ አንገቱን ቀብሮ ለዳግም ዘመቻ ነጋሪት እየጎሰመ ባለበትና እሱ ያደራጃቸው የጥቅም ተካፋዮቹ በየክልሉ ጦር አውርድ እያሉ ሕዝቡን ሰላምና መረጋጋት እንዳናር ባለ በሌላ ኃይላቸው እየተንቀሳቀሱ ባለበት ሰዓት ; ዐማራው ሁነኛ እና የእኔ የሚለው ጠንካራ ተጠሪ በሌለበት ወቅት ; ከሁሉም በላይ የአገሪቱ ፖለቲካዊና ማኅበራዊ ሁኔታ ባልተረጋጋበትና ሁኔታዎች ወደየት እንደሚገጥሙ ግልጽ ባልሆነበት ሁኔታ የሕዝብ ቆጠራ ለማድረግ መዘጋጀት ዐማራውን ሆን ተብሎ አናሳ ለማድረግ የታለመ እንደሆነ ዝግጅቱና ዝግጅቱን ለማስፈጸም የተዘጋጁት መመሪያዎችና አስፈጻሚ አካላት ማንነት በግልጽ ያሳያል።

የሕዝብ ቆጠራ ዝም ተብሎ የሕዝቡን ቁጥር ለማወቅ የሚደረግ አይደለም። ቁጥሩ የበጀት መደልደያ የቀመር መነሻ ነው። የዕድገት አቅጣጫ መመልከቻ ነው። የአንድ ሕዝብ ወይም ማኅበረሰብ የኃይል ማሳያ ከሆኑት መሥሪያቶች አንዱ ነው። የትምህርት የጤና የቤቶች እና የመንገዶችና የግንባታ ሥራዎች ቅደም ተከተል መያዣ ሁነኛ ሰነድ ነው። ባንድ ቃል የሕዝብ ቆጠራ የአንዲት ሀገር ሁለንተናዊ ማንነት ማሳያ የቁጥር ቀመር ነው። በመሆኑም ቆጠራው በአግባቡ እንዲሆን ሕዝቡ የቆጠራውን ፋይዳ ተረድቶ አስፈላጊ መረጃዎችን እንዲሰጥ የሳሊና ዝግጅት እንዲያደርግ ከማሳወቅ ጀምሮ ለቆጠራ ስኬታማ መሆን የሚረዱ ልዩ ልዩ ዝግጅቶችን ከማሙላት በተጨማሪ ቆጠራውን የሚያደርጉት ሰዎች በመቶ የታገዙ የማንም ፖለቲካ ድርጅት ዓላማ አራማጅ ያልሆኑ የቆጠራው ውጤት ለአገሪቱ ዕድገትና ሰላም መረጋገጥ ዋና ቁልፍ ጉዳይ መሆኑን የተረዱ ሰዎች መሆናቸው በአብዛኛው ሕዝብ ዘንድ የታመነባቸው ሊሆኑ ይገባል።

በዛሬዬቱ ኢትዮጵያ የማንነት ፖለቲካ በነገሠበት : በተለያዩ የአገሪቱ ክፍሎች ሰላም ከሰማይ በራቀበት ባንኮች በሚዘረፉበት ወንጀለኞችን ለፍርድ ለማቅረብ መንግሥት ባልቻለበትና “ ወንጀለኞች በመንግሥት እሥር ቤት ባይገቡም የሳሊና እስረኞች” ናቸው ተብሎ ወንጀለኞች ጎሳናቸው ፈቅዶ በሠሩት ወንጀል መልሰው እስረኞች ናቸው ተብለው ተደራራቢ ወንጀሎችን እንዲሠሩ ሠፊ በር በተከፈተበት ወቅት ይህን ለአገሪቶችን የወደፊት ዕድገትና ብልፅግና መነሻ የሚሆን ትክክለኛ ቆጠራ ለማካሄድ ሁኔታዎች እንደማይፈቅዱ የዐማራ ሕልውና ለኢትዮጵያ አንድነት ድርጅት ያምናል።

ስለሆነም የሕዝብ ቆጠራው እንዲደረግ ገሬ ምክንያት ሆኖ የሚቀርበው አገራዊና አካባቢያዊ የሕዝብ ተወካዮችን ለመምረጥ የሕዝቡ መቆጠር አስፈላጊና የማይታለፍ ነው የሚለው ነው። አዎ! ለትክክለኛ የሕዝብ ውክልና የሕዝብ ቆጠራው መደረግ ያለበት መሆኑ የሚያከራክር አይደለም። የእኛም ጥያቄ የሚነሳው ትክክለኛውን የሕዝብ ቁጥር ለማግኘት በቂ ዝግጅትና የተረጋጋ ሰላም መኖር ከሁሉም በላይ የመንግሥት የማስፈጸም አቅም መጎልበትን ይጠይቃል። ይህ በሌለበት ሁኔታ ውስጥ የሚደረግ ቆጠራ ውጤቱ ለተፈላጊው ግብ አያበቃምና ለቆጠራው መደረግ ገሬ ጉዳይ የሆነው ምርጫም በታቀደለት መሠረት ማከናዎን አይቻልም። መረጋጋትና ሰላም የለም። የመንግሥት የማስፈጸም አቅም በልዩ ልዩ ምክንያቶች ውሱን ነው። በመሆኑም የለውጥ አራማጁ ቡድን እውነት ኢትዮጵያን ወደ ዲሞክራሲ የማሸጋገር ዓላማ ካለው ለምርጫና ለሕዝብ ቆጠራ ተጣድፎ መግባት ያለበት አይመስለንም። ከዚያ በፊት ሰላምና መረጋጋት ማስፈን ይጠበቅበታል። የለውጡን አራማጅ ኃይል ማጎልበትና ለውጡ መሬት እንዲይዝ ማድረግ ይኖርበታል። ለዚህም ወንጀለኞችን ራሳቸውን በራሳቸው እስረዋል ሳይሆን ; ሕዝብና መንግሥት በሚያውቀው ለወንጀለኞች በተዘጋጀ ቦታ መጠበቅ ይጠበቅበታል። እነዚህን ሳያከናውን ምርጫና ሕዝብ ቆጠራ ላርግ ቢል ውጤቱ “ከባል በፊት ልጅ “እንደማለት ነው። በመሆኑም ዐጎአኢድ በጥድፊያ ሊደረግ የታቀደውን ምርጫና ቤት ቆጠራ ዐማራው አጠንክሮ በሰላማዊ መንገድ እንዲቃወም ጥሪው ያቀርባል።

የሕዝብ ቆጠራ በትክክል፤ በሃቅኝነትና ተቀባይነት በሚኖረው መልኩ ለማካሄድ ከሚያስፈልጉት ቅድመ ሁኔታዎች መካከል ሰላምና እርጋታ ወሳኝ ሲሆን፤ በተጨማሪ በየአካባቢው የተፈናቀሉና ከአገራቸው የተሰደዱ ኢትዮጵያዊያን ወደ ቀያቸው እንዲመለሱ ማድረግ አስፈላጊ ነው የሚል እምነት አለን። በአሁኑ ወቅት እጅግ በጣም አሳሳቢ ሆኖ የምናገኘው ከስተት በጎንደር ሕዝብ ላይ የተካሄደውና የሚካሄደው ጭካኔ ወደ መቶ ሺህ የሚገምቱ ወገኖቻችን ከቤት ጎብረታቸው እንዲፈናቀሉ ማድረጉና ለሰላማዊ ኑር አስተማማኝ ሁኔታ አለመፈጠሩ ነው። በጎንደርና በሌሎች የዐማራ ክልል ተብሎ በሚጠራው አካባቢና በአሮሚያ በደቡብ ብሔራዊ፤ በአዲስ አበባ ወዘተ ከቤት፤ ከመሬትና ከጎብረታቸው እንዲሰደዱ የተገፉት ኢትዮጵያዊያን በሕዝብ ቆጠራው የመሳተፍ መብታቸው አሁንም አስተማማኝ አይደለም።

መጭው ምርጫ ነፃና ፍትሐዊ እንዲሆን እንመኛለን። የሕዝብ ቆጠራው ለምርጫው መሠረትም መሆኑንም እንቀበላለን። ሆኖም፤ የሕዝብ አመኔታ መሠረት ያላደረገ የሕዝብ ቆጠራና ምርጫ ከጥቅሙ ጉዳቱ እንደሚያመዘን እንገምታለን። ስለዚህ፤ ቅድመ ሁኔታዎች ሳይሰተካክሉ የሚደረግ የሕዝብ ቆጠራ አከራካሪ ብቻ ሳይሆን እንደ ፖለቲካ ውሳኔ እንደሚቆጠር አስቀድሞ መናገር ይቻላል።

የዐማራ ኅልውና መጠበቅ ለኢትዮጵያ አንድነት መጠበቅ ዋስትና ነው!